

УДК 656

Ю.А. Гаврилів, А.В. Гбур, Н.М. Гикавий

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

**РОЗВИТОК МІСЬКИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ:
ПРОБЛЕМИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Y.A. Gavruliv, A.V. Gbyr, N.M. Gukavuy

**DEVELOPMENT OF URBAN PASSENGER TRANSPORTATION IN UKRAINE:
PROBLEMS, CHALLENGES, AND PROSPECTS**

До кінця ХХ століття розвиток міських пасажирських перевезень в Україні базувався на комплексному підході до планування міської інфраструктури, що відображало єдину державну транспортну політику. Такий підхід сприяв створенню ефективної системи перевезень, яка відповідала потребам населення та забезпечувала зручність і доступність транспорту. Проте зміни у соціально-економічній ситуації, трансформація пріоритетів і недосконалість нормативно-правового регулювання поступово призвели до зниження ефективності цієї системи.

Зростання автомобілізації, недотримання законодавства у сфері перевезень, хаотичне формування маршрутних мереж і залучення приватних перевізників із транспортом малої місткості створили низку проблем. Зокрема, якість обслуговування пасажирів суттєво знизилася, зросли затори, погіршився екологічний стан, а також підвищилася аварійність.

Основні транспортні проблеми та причини їх виникнення:

Багато міст України стикаються з проблемами, пов'язаними із застарілою вулично-дорожньою мережею, яка не відповідає сучасним вимогам пропускної здатності.

Відсутність аналізу пасажиропотоку призводить до дублювання маршрутів, низької ефективності роботи громадського транспорту та нерівномірного завантаження вулиць.

Значна частина транспортних засобів має вичерпаний ресурс експлуатації, що знижує їх безпеку, комфорт та екологічність.

Відсутність систем розумного управління транспортом і недостатня інтеграція різних видів перевезень ускладнюють адаптацію до нових викликів.

Для вирішення зазначених проблем та створення сучасної транспортної системи необхідно запроваджувати комплексні заходи:

Формування збалансованого співвідношення між транспортними засобами різної місткості з урахуванням реального пасажиропотоку. Це дозволить знизити перевантаженість маршрутів та забезпечити ефективне використання ресурсів.

Пріоритет має бути наданий екологічним видам транспорту, таким як електробуси, трамваї та тролейбуси, які знижують рівень викидів і шумового забруднення.

Системи "розумного" управління дорожнім рухом та моніторингу пасажиропотоків допоможуть оперативно реагувати на зміни та уникати заторів.

Створення велодоріжок, пішохідних зон і систем спільного використання транспорту (наприклад, каршеринг) сприятиме зменшенню навантаження на міський транспорт.

Розвиток міських пасажирських перевезень в Україні вимагає комплексного підходу, що враховує сучасні виклики та потреби суспільства. Раціональна організація транспортної системи, використання інноваційних технологій і підтримка екологічної складової створюють умови для формування ефективної, безпечної та комфортної інфраструктури для пасажирів.